

CÁC CUỘC CẢI CÁCH CƠ CẤU CHÍNH PHỦ CỦA TRUNG QUỐC - MỘT SỐ KINH NGHIỆM THAM KHẢO ĐỐI VỚI VIỆT NAM

PHẠM THỊ THU HUYỀN (*)

Tóm tắt: Xu hướng hiện nay ở hầu hết các quốc gia là giảm số lượng bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ để hình thành bộ đa ngành, đa lĩnh vực, hướng tới bộ máy chính phủ gọn nhẹ và hoạt động hiệu lực, hiệu quả, trong đó Trung Quốc là một trong những điển hình. Bài viết khái quát một số kinh nghiệm có thể tham khảo đối với Việt Nam qua các cuộc cải cách cơ cấu Chính phủ của Trung Quốc kể từ khi thực hiện cải cách mở cửa đến nay.

Từ khóa: Cải cách; cơ cấu Chính phủ; Trung Quốc.

Abstract: There is an existing trend in most countries to reduce the number of ministries, ministerial-level agencies, and government agencies to form multi-sectoral and multi-field ministries, aiming to develop a compact and effective government system, and China is one of the typical examples for this trend. This paper summarizes some experience lessons for Vietnam from reviewing the structural reforms of Chinese government since the implementation of its reform policy.

Keywords: Reform; Governmental structure; China.

Ngày nhận bài: 20/4/2024

Ngày biên tập: 23/5/2024

Ngày duyệt đăng: 24/7/2024

1. Cơ cấu tổ chức của Chính phủ Trung Quốc

Chính phủ Nhân dân Trung ương nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa⁽¹⁾ là “cơ quan hành pháp của cơ quan quyền lực nhà nước cao nhất và là cơ quan hành chính nhà nước cao nhất”⁽²⁾. Chính phủ gồm có Thủ tướng, các Phó Thủ tướng, Ủy viên Quốc vụ, Tổng Thư ký, Bộ trưởng các bộ, bộ trưởng phụ trách các Ủy ban, Thống đốc Ngân hàng nhà nước, Tổng Kiểm toán. Thủ tướng lãnh đạo công việc của Chính phủ, Phó Thủ tướng và Ủy viên Quốc vụ “có trách nhiệm hỗ trợ công việc của Thủ tướng và chịu trách nhiệm về công việc trong lĩnh vực mình phụ trách theo sự phân công; khi được Thủ tướng giao phó phải chịu trách nhiệm về công việc ở lĩnh vực khác hoặc nhiệm vụ cụ thể; và phải, theo các thỏa thuận thống nhất, tham gia vào các hoạt động đối ngoại thay mặt Chính phủ”⁽³⁾.

Tổng Thư ký chịu trách nhiệm điều hành công việc hàng ngày của Chính phủ dưới sự chỉ đạo của Thủ tướng, giúp việc có một số Phó Tổng thư ký⁽⁴⁾. Chính phủ thành lập Tổng Văn phòng Chính phủ (General Office) do Tổng Thư ký đứng đầu. Những vấn đề lớn trong công việc của Chính phủ phải được thảo luận và quyết định tại phiên họp điều hành (gồm có Thủ tướng, các Phó Thủ tướng, các Ủy viên Quốc vụ và Tổng Thư ký) hoặc phiên họp toàn thể (bao gồm tất cả các thành viên của Chính phủ). Mỗi cơ quan cấu thành của Chính phủ phải có một bộ trưởng (hoặc Giám đốc, Thống đốc hoặc Tổng Kiểm toán) và từ hai đến bốn thứ trưởng (hoặc Phó Giám đốc, Phó Thống đốc hoặc Phó Tổng Kiểm toán). Việc thành lập, giải thể hoặc sáp nhập các cơ quan cấu thành của Chính phủ theo đề nghị của Thủ tướng sẽ do Quốc hội Trung Quốc (Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc - NPC) quyết định; hoặc khi Quốc hội không họp thì do Ủy ban Thường vụ Quốc hội thực hiện⁽⁵⁾.

(*) ThS; Viện Khoa học tổ chức nhà nước, Bộ Nội vụ

Tính đến năm 2024, thành viên Chính phủ bao gồm Thủ tướng, 04 Phó Thủ tướng, 03 Ủy viên Quốc vụ và Tổng Thư ký (cũng đồng thời là Ủy viên Quốc vụ), 24 Bộ trưởng các bộ và người đứng đầu Ủy ban, Thống đốc ngân hàng và Tổng Kiểm toán. Số lượng các cơ quan bộ và ngang bộ của Trung Quốc hiện nay là 26, bao gồm 21 bộ, 03 ủy ban, Ngân hàng nhà nước và Kiểm toán nhà nước⁽⁶⁾. Tùy theo nhu cầu công việc và các nguyên tắc tối ưu hóa, phối hợp, hiệu quả, đơn giản hóa và theo các thủ tục quy định, Chính phủ có thể thành lập một số cơ quan trực thuộc nhất định (directly subordinate bodies) để phụ trách các lĩnh vực chuyên môn khác nhau hoặc thành lập một số cơ quan hành chính (administrative bodies) để giúp Thủ tướng giải quyết những vấn đề chuyên môn. Mỗi cơ quan có hai hoặc năm người phụ trách, những người này sẽ do Chính phủ bổ nhiệm hoặc bãi nhiệm⁽⁷⁾. Số lượng các cơ quan này hiện nay là 23.

2. Cải cách cơ cấu tổ chức Chính phủ Trung Quốc

Từ năm 1982 đến nay, Chính phủ Trung Quốc đã trải qua nhiều cuộc cải cách lớn về cơ cấu, theo đó 05 năm một lần, sau khi bắt đầu Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc (NPC) mới, Trung Quốc sẽ ban hành kế hoạch cải cách. Những cuộc cải cách này diễn ra trong những thời điểm quan trọng trên con đường phát triển của Trung Quốc và đóng vai trò then chốt trong việc thúc đẩy tăng trưởng bền vững và đảm bảo tiến bộ quốc gia.

Cuộc cải cách năm 1982, năm 1988 và năm 1993.

Cuộc cải cách năm 1982 nhằm mục đích đẩy mạnh tái cơ cấu kinh tế từ nền kinh tế kế hoạch và cắt giảm các tổ chức nhà nước. Theo đó, Trung Quốc tập trung tái cơ cấu, tinh gọn bộ máy, giảm số lượng cán bộ, nhân viên, nâng cao chất lượng hoạt động của Chính phủ. Các cơ quan trực thuộc Chính phủ giảm từ 100 cơ quan xuống còn 61 cơ quan; các bộ giảm từ 52 bộ xuống còn 43 bộ⁽⁸⁾. Tuy nhiên, với lý do cần thiết để “xây dựng nền kinh tế”, các tổ chức trực thuộc sau đó đã được thành lập hoặc tái thành lập.

Đến cuối năm 1986, con số này đã tăng trở lại lên 72 cơ quan. Đến cuộc cải cách năm 1988, số cơ quan trực thuộc Chính phủ giảm từ 72 cơ quan xuống còn 68 cơ quan; các bộ giảm từ 45 xuống 41 bộ. Lần cải cách này đã sáp nhập các bộ liên quan đến công nghiệp như Bộ Công nghiệp than, Bộ Công nghiệp dầu mỏ, Bộ Công nghiệp hạt nhân... thành Bộ Năng lượng.

Sau đợt cải cách giai đoạn 1988-1992, số lượng các cơ quan, các bộ thuộc Chính phủ lại tăng lên, Trung Quốc thực hiện chủ trương thống nhất (hợp nhất) các cơ quan Trung ương Đảng và Chính phủ. Đợt cải cách này tập trung vào việc cắt giảm số lượng các cơ quan của Chính phủ, tuy nhiên, kết quả này không đáng kể với việc giảm số bộ từ 41 bộ xuống còn 40 bộ; số cơ quan trực thuộc từ 70 giảm xuống còn 59 cơ quan. Kết quả nổi bật nhất trong giai đoạn này là xây dựng mô hình Ủy ban kiểm tra, kỷ luật Trung ương Đảng hợp nhất với cơ quan kiểm toán, thanh tra⁽⁹⁾.

Cuộc cải cách năm 1998.

Năm 1998, cuộc cải cách tổ chức hành chính do Thủ tướng Chu Dung Cơ lãnh đạo đặt ra 03 mục tiêu: thứ nhất là “chuyển đổi chức năng chính phủ”, trong đó xác định lại chức năng của Chính phủ và tách biệt Chính phủ với các doanh nghiệp, Chính phủ chỉ quản lý vĩ mô đối với nền kinh tế quốc dân và cung cấp dịch vụ công. Thứ hai là đơn giản hóa tổ chức, bao gồm vấn đề khắc phục cơ cấu công kênh của Chính phủ, xác định rõ ràng chức năng, thẩm quyền của tổ chức. Thứ ba là giảm số lượng nhân sự và nâng cao trình độ của nhân viên. Do đó, một thành tựu quan trọng trong kỳ cải cách này là việc giảm số lượng nhân sự Chính phủ. Trước cải cách, Chính phủ có 06 Phó Thủ tướng và 08 Ủy viên Quốc vụ (người dưới Phó Thủ tướng một cấp), sau cải cách con số này đã giảm xuống còn 04 Phó Thủ tướng và 05 ủy viên⁽¹⁰⁾.

Một thành công nữa của lần cải cách này là các tổ chức của Chính phủ đã được cải cách sau khi sắp xếp những chức năng, hoạt động giống nhau hoặc tương tự vào cùng một lĩnh vực và được phân thành bốn nhóm lĩnh vực sau: 1) Kiểm soát vĩ mô

(chịu trách nhiệm về chính sách tài chính và tài chính,...); 2) Kiểm soát công nghiệp và kinh tế; 3) Giáo dục, khoa học và công nghệ, văn hóa, an sinh xã hội và kiểm soát tài nguyên; 4) Các vấn đề chính trị nhà nước⁽¹¹⁾. Tại thời điểm năm 1999, việc tái cơ cấu này đã làm giảm số lượng các bộ và ủy ban từ 40 xuống còn 29. Số lượng các tổ chức, cơ quan dưới sự kiểm soát trực tiếp của Chính phủ đã tăng từ 43 lên 51, nhưng điều này là do một số cơ quan thuộc bộ và ủy ban đã được cơ cấu thành các tổ chức do Chính phủ trực tiếp kiểm soát⁽¹²⁾.

Cuộc cải cách năm 2003, năm 2008, năm 2013.

Trong Kế hoạch cải cách tháng 3/2003, Quốc hội đã thực hiện một số thay đổi quan trọng đối với Chính phủ nhằm phản ánh sự quan tâm của Trung Quốc trong việc phát triển một “nền kinh tế thị trường mang đặc điểm xã hội chủ nghĩa”. Việc sáp nhập một số cơ quan của Chính phủ quản lý thương mại trong và ngoài nước thành Bộ Thương mại (MOFCOM) có thể là sự thay đổi quan trọng nhất trong số những thay đổi này. Trong những thay đổi quan trọng khác, Quốc hội đã thành lập Ủy ban Giám sát các doanh nghiệp nhà nước, với nhiệm vụ giám sát vốn nhà nước, nhưng không tham gia quản lý các doanh nghiệp cụ thể. Quốc hội cũng thành lập Ủy ban Điều tiết ngân hàng Nhân dân Trung Quốc; tổ chức lại Bộ Thương mại và Cục Quản lý thực phẩm và dược phẩm nhà nước; Cục Quản lý an toàn lao động được đặt dưới sự kiểm soát trực tiếp của Chính phủ⁽¹³⁾. Thời kỳ này, Chính phủ gồm 29 bộ, ủy ban. Số lượng các tổ chức, cơ quan dưới sự kiểm soát trực tiếp của Chính phủ đã giảm từ 51 xuống 41⁽¹⁴⁾.

Năm 2008, nhằm khắc phục tình trạng chức năng chồng chéo, hoạt động kém hiệu quả của các cơ quan trong hệ thống chính quyền, từng bước xây dựng Chính phủ phục vụ, Trung Quốc tiếp tục cải cách tổ chức bộ máy. Trọng tâm là thành lập năm “siêu bộ” tích hợp các bộ, ngành có chức năng tương tự, tiếp tục giảm số bộ, ủy ban thuộc Chính phủ xuống còn 27. “Kế hoạch tái cơ cấu và chuyển đổi chức năng Chính phủ” đã được

Quốc hội thông qua tháng 3/2013 nhằm xây dựng một Chính phủ dựa trên luật pháp và định hướng phục vụ. Trong lần này, việc tái cơ cấu tập trung vào tách chức năng của Chính phủ khỏi quản lý doanh nghiệp trong lĩnh vực đường sắt, đồng thời tích hợp, lồng ghép các cơ quan có chức năng trùng lặp, chồng chéo trên các lĩnh vực: y tế và kế hoạch hóa gia đình; thực phẩm và thuốc men; báo chí, xuất bản, phát thanh, điện ảnh và truyền hình; biển và đại dương; quản lý năng lượng. Theo đó: 1) Chuyển các chức năng của Bộ Đường sắt vào Bộ Giao thông Vận tải (thành lập Cục Đường sắt nhà nước thuộc Bộ), xóa bỏ Bộ Đường sắt; 2) Thành lập Ủy ban quốc gia về Sức khỏe và Kế hoạch hóa gia đình trên cơ sở xóa bỏ Bộ Y tế và Ủy ban Dân số và Kế hoạch hóa gia đình; 3) Thành lập Cục Quản lý Thực phẩm và Dược phẩm Trung Quốc trên cơ sở sáp nhập Cục Quản lý Thực phẩm và Dược phẩm Nhà nước và Văn phòng Ủy ban An toàn Thực phẩm; 4) Thành lập Tổng cục Báo chí và Xuất bản, Phát thanh, Điện ảnh và Truyền hình trên cơ sở sáp nhập Cục Phát thanh, Điện ảnh và Truyền hình nhà nước và Tổng cục Báo chí và Xuất bản...⁽¹⁵⁾. Trong giai đoạn này, số lượng các bộ và cơ quan ngang bộ là 25, số cơ quan thuộc và trực thuộc Chính phủ giảm xuống còn 35⁽¹⁶⁾.

Cuộc cải cách năm 2018.

Ngày 17/3/2018, Quốc hội Trung Quốc đã phê duyệt kế hoạch chung do Chính phủ đề xuất nhằm tái cơ cấu một số cơ quan Chính phủ. Kế hoạch tái cơ cấu Chính phủ Trung Quốc “để làm cho Chính phủ có cơ cấu tốt hơn, hiệu quả hơn và hướng tới dịch vụ hơn”. Việc tái cơ cấu này bao gồm cả việc xóa bỏ, sáp nhập và việc thành lập mới một số cơ quan. Một số cơ quan được cải cách, tăng thêm chức năng, nhiệm vụ như: tích hợp nhiệm vụ của Văn phòng Lập pháp để cải cách Bộ Tư pháp; giảm số cơ quan thuộc thẩm quyền trực tiếp quản lý của Chính phủ (từ 14 xuống 10); giảm số cơ quan sự nghiệp công thuộc thẩm quyền quản lý trực tiếp của Chính phủ (từ 13 xuống 9). Ngoài Tổng Văn phòng Chính phủ, số lượng các bộ và cơ quan ngang bộ là 26, số cơ quan thuộc và trực thuộc Chính phủ giảm xuống còn 29⁽¹⁷⁾.

Kế hoạch cải cách năm 2023.

Tháng 3/2023, Kế hoạch cải cách thể chế Chính phủ đã được công bố. Kế hoạch cải cách quy định những thay đổi đối với một số cơ quan của Chính phủ, thành lập các tổ chức mới và cải tổ lớn hệ thống tài chính, nhằm mục đích củng cố nhiệm vụ và trách nhiệm của các bộ khác nhau đồng thời trao địa vị cao hơn cho một số cơ quan nhà nước để củng cố và tiêu chuẩn hóa giám sát quy định và hoạch định chính sách. Lần cải cách này tập trung mạnh mẽ vào lĩnh vực khoa học và công nghệ, lĩnh vực tài chính, nông nghiệp - nông thôn. Sau cải cách, mặc dù số bộ và cơ quan ngang bộ vẫn là 26, nhưng số lượng cơ quan trực thuộc đã giảm còn 23.

3. Một số kinh nghiệm có thể tham khảo đối với Việt Nam qua các cuộc cải cách cơ cấu tổ chức Chính phủ của Trung Quốc

Qua 08 kỳ cải cách từ năm 1982 đến nay, có thể thấy một số điểm nổi bật trong cải cách cơ cấu tổ chức của Chính phủ Trung Quốc như sau:

Một là, sự lãnh đạo, chỉ đạo kiên quyết của Đảng Cộng sản Trung Quốc. Trong suốt giai đoạn từ năm 1980 đến nay, Trung Quốc đã đều đặn thực hiện việc tinh gọn bộ máy nhà nước nói chung và cơ cấu tổ chức Chính phủ nói riêng. Sự thay đổi đường lối, chính sách của Đảng có tác động mạnh mẽ đến cải cách hành chính. Qua kinh nghiệm những năm cải cách đổi mới ở Trung Quốc, cứ sau một kỳ Đại hội ĐBTQ của Đảng Cộng sản, trên cơ sở chủ trương do Đảng đề ra, Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc (Quốc hội) và Chính phủ sẽ có văn bản chỉ đạo và thực hiện đẩy mạnh công tác cải cách hành chính; qua đó, để lại một dấu mốc quan trọng trong tiến trình cải cách của Trung Quốc⁽¹⁸⁾.

Hai là, từ năm 1981, Trung Quốc đã tiến hành cải cách liên tục, kéo dài đến nay và tiếp tục trong thời gian tới; cải cách được tiến hành toàn diện tại các cơ quan lập pháp, hành pháp, tư pháp, trong đó cải cách tại cơ quan hành pháp giữ vai trò quan trọng. Quá trình cải cách của Trung Quốc đã tiến hành một cách liên tục, toàn diện và sâu rộng, được tiến hành đồng bộ trên tất cả các lĩnh vực của đời sống kinh tế - xã hội. Bộ máy

hành chính nhà nước, trong đó có bộ máy Chính phủ được tinh giản hơn, hiệu quả, hiệu lực nền hành chính được nâng cao, bước đầu đáp ứng nhu cầu phát triển của thể chế kinh tế thị trường XHCN.

Ba là, tại mỗi kỳ cải cách, Trung Quốc đều đặt ra những định hướng cụ thể, mục tiêu rõ ràng trong việc tổ chức lại Chính phủ. Mỗi lần tổ chức lại, Trung Quốc sẽ đặt ra những lĩnh vực ưu tiên để thực hiện. Việc tiến hành cải cách có trọng tâm, trọng điểm, trước mắt tập trung vào cải cách trong một số lĩnh vực nhất định.

Trên cơ sở những đổi mới trong cơ cấu tổ chức của Chính phủ Trung Quốc từ năm 1981 đến nay, có thể rút ra một số kinh nghiệm trong cải cách cơ cấu tổ chức Chính phủ mà Việt Nam có thể tham khảo như sau:

Thứ nhất, cơ cấu tổ chức Chính phủ phải gắn với những thay đổi trong chức năng của Chính phủ. Chức năng, nhiệm vụ của Chính phủ và bộ máy hành chính ở Việt Nam đang từng bước được đổi mới, hoàn thiện theo hướng xây dựng pháp quyền XHCN; chuyển dần sang chức năng “kiến tạo phát triển” thay vì “làm thay” thị trường và xã hội trên một số lĩnh vực kinh tế - xã hội; cắt giảm được một số công việc có tính chất điều hành trực tiếp các hoạt động sản xuất - kinh doanh và hoạt động sự nghiệp, tập trung nhiều hơn vào việc xây dựng, hoàn thiện thể chế và kiểm tra, kiểm soát, giám sát các hoạt động của thị trường và xã hội. Về lý thuyết tổ chức, muốn hình thành cơ cấu tổ chức hợp lý thì cần phải xác định cụ thể chức năng, nhiệm vụ mà tổ chức đó phải thực hiện⁽¹⁹⁾. Điều này có nghĩa là cơ cấu tổ chức Chính phủ phải được hoàn thiện để đảm nhận chức năng và nhiệm vụ cụ thể, đặc biệt khi những chức năng và nhiệm vụ này có sự chuyển đổi, cơ cấu tổ chức cũng cần được thay đổi cho phù hợp.

Thứ hai, tiếp tục thúc đẩy đổi mới cơ cấu tổ chức các bộ theo hướng đa ngành, đa lĩnh vực, thu gọn đầu mối và tinh giản. Để có được một cơ cấu tổ chức bộ máy Chính phủ tinh gọn, trên cơ sở điều chỉnh chức năng, nhiệm vụ, cần sắp xếp, điều chỉnh lại cơ cấu tổ chức các bộ, cơ quan ngang bộ theo hướng đa ngành, đa lĩnh vực. Do vậy, trong thời gian tới, Việt Nam cần tiếp tục nghiên

cứu làm rõ cơ sở lý luận và thực tiễn về phạm vi quản lý đa ngành, đa lĩnh vực của một số bộ, ngành, nhất là những bộ, ngành có chức năng, nhiệm vụ tương đồng, trùng lặp để có giải pháp phù hợp và thực hiện kiện toàn, sắp xếp tổ chức, thu gọn đầu mối.

Thứ ba, thành lập các cơ quan thuộc Chính phủ nằm ngoài cơ cấu bộ để giải quyết những vấn đề chung thuộc thẩm quyền của Chính phủ. Thực tế hoạt động thực hiện quyền hành pháp của chính phủ ở các nước đã phát sinh nhiều vấn đề đột xuất nằm ngoài phạm vi thẩm quyền giải quyết của các bộ nhưng có phạm vi toàn chính phủ. Để giải quyết những vấn đề này, chính phủ các nước thành lập một số cơ cấu thuộc chính phủ nằm ngoài cơ cấu bộ thông thường và có chức năng quản lý hành chính nhà nước. Các cơ cấu này có khả năng giải quyết nhanh nhạy những vấn đề quan trọng liên quan đến nhiều bộ, ngành mà theo quy định của pháp luật hiện hành chưa thể giải quyết theo thủ tục thông thường trong phạm vi chính phủ. Các cơ quan này được gọi tên khác nhau như cơ quan độc lập, cơ quan thực thi hay cơ quan thuộc Chính phủ. Ở Trung Quốc các cơ quan này được gọi là các cơ quan dưới sự quản lý Chính phủ (như: Tổng cục Hải quan, Cục Thống kê quốc gia, Cục Sở hữu trí tuệ, Cục Quản lý bảo hiểm y tế quốc gia...).

Việt Nam cần cân nhắc nghiên cứu, thay đổi quan niệm và nhận thức để có cách tiếp cận mới về cơ quan thuộc Chính phủ. Theo đó, nên chuyển các cơ quan thuộc Chính phủ từ mô hình tổ chức sự nghiệp công lập (08 cơ quan thuộc Chính phủ như hiện nay) sang mô hình cơ quan do Chính phủ thành lập để tổ chức thi hành pháp luật và kiểm soát thi hành pháp luật trong các lĩnh vực đặc thù, có sự giao thoa giữa các bộ, ngành./.

Ghi chú:

(1) Tên khác: Quốc vụ viện, Hội đồng nhà nước (State Council).

(2),(3),(4),(5),(7) Điều 2, Điều 5, Điều 10, Điều 12, Điều 13, *Luật Tổ chức Chính phủ nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa năm 1982, sửa đổi tháng 3/2024*, Website Chính phủ nhân

dân Trung ương nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa https://www.gov.cn/yaowen/liebiao/202403/content_6938923.htm.

(6) Congressional Research Service (2024), China Primer: China's Political System (update January 29, 2024), <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF12505>.

(8) Shigeo Kobayashi, Jia Baobo and Jun-ya Sano (1999), The "Three Reforms" in China: Progress and Outlook, Japan Research Institute.

(9) *Cải cách tổ chức, bộ máy hành chính - Kinh nghiệm của Trung Quốc (2018)*, <https://www.xaydungdang.org.vn/quoc-te/cai-cach-to-chuc-bo-may-hanh-chinh-kinh-nghiem-cua-trung-quoc-12069>.

(10) Shigeo Kobayashi, Jia Baobo and Jun-ya Sano (1999), The "Three Reforms" in China: Progress and Outlook, Japan Research Institute.

(11) <https://www-jri-co-jp.translate.google/periodical/rim/1999/RIMe199904th-reereforms/>.

(12) Shigeo Kobayashi, Jia Baobo and Jun-ya Sano (1999), The "Three Reforms" in China: Progress and Outlook, Japan Research Institute.

(13) Thibaud Vota (2008), Reform of the NDRC or Mutations in Central Planning.

(14) China's state organizational structure 2003 <https://www.cecc.gov/chinas-state-organizational-structure>.

(15) Decision of the First Session of the Twelfth National People's Congress on the Plan for Restructuring the State Council and Transforming Functions (2013).

<https://www.lawinfochina.com/display.aspx?id=13772&lib=law&SearchKeyword=&SearchCKeyword>.

(16) State Council Organization Chart (Source: State Commission Office of Public Sectors Reform, August 2017) https://english.www.gov.cn/state_council/2014/09/03/content_281474985533579.htm.

(17) <https://npcobserver.files.wordpress.com/2018/12/state-council-organizational-chart-v1232018.pdf>.

(18) Lê Tuấn Phong (2019), *Kinh nghiệm cải cách hành chính của Trung Quốc và một số kiến nghị đối với Việt Nam*, <https://danchuphapluat.vn/kinh-nghiem-cai-cach-hanh-chinh-cua-trung-quoc-va-mot-so-kien-nghi-doi-voi-viet-nam>.

(19) Nguyễn Hữu Tri, *Lý thuyết tổ chức*, Nxb CTQG-ST, H. 2013, tr.104.